N°. 13. **A°. 1838.**

WOENSDAG, den **14den FEBRUARIJ.**

Nieuwe Surinaamsche Courant.

Buitenlandsche Nieuwstijdingen.

Extracten uit de NEDERLANDSCHE COURANTEN, *tot en met den* 30sten *December* 1837.

Duitschland.

FRANKFORT, den 25 December.

In de *Augsb. Allg. Zeitung* leest men onder het opschrift: *Holland en de Hollanders*, het volgende artikel:

Oud-Nederland vertoont eene inwendige levenskracht, die den onpartijdigen waarnemer met bewondering vervullen moet. Het is voor den staatsman eene taak der moeite overwaardig, om daarvan de oorzaken op te sporen. De geschiedenis van Nederland behoort zeer zeker tot de belangrijkste van alle speciale historien. Juist de buitengewone moeite, om den vaderlandschen bodem te behoeden tegen de invallen der zee, voor welke men in minder krachtvolle tijden zou terug gedeinsd hebben, schijnt den Hollandschen ijver onvermoeid wakker te houden, denzelven aan te moedigen en de volharding van dit volk te vereeuwigen. Door eenen bijna 2000 jarigen onafgebroken arbeid is het wonderland der kunst het *nec plus ultra* van menschelijke volharding en vlijt ontstaan en prijkt nu als eene schoone bloem te midden van slijk. Elke Hollandsche stad heeft hare eigene belangwekkende geschiedenis en is vooral het rijke Amsterdam, niet dan onder gedurige gevaren en wederwaardigheden, ontstaan. Klein was de aanvang; eerst in de elfde eeuw vestigden visschers op den binnendijk des Amstels, daar waar deze in het IJ, eene soort van verbindingstroom tusschen de Zuiderzee en het Haarlemmermeer, uitstroomt, hunne eerste armoedige hutjes; meer dan vijf eeuwen daarna bereikte hetzelve het hoogste toppunt zijns luisters, nadat het herhaaldelijk, gelijk eene nieuwe Phœnix uit zijne asch was verrezen. De arme verachte watergeuzen verwierven zich de heerschappij der zeeën, en het kleine land met zijne weinige ingezetenen handhaafde eeuwen lang den roem, van aan de spits der Europesche belangen gelukkig te strijden. Edoch bij het voorwaarts strijden van andere en grootere landen konde het wel de mededinging, maar niet de heerschappij in den handel behouden, en deze ging geheel ten onder door de komst van den stadhouder Willem III tot den Engelschen troon, eene gebeurtenis, die voor zijne belangen hoogst nadeelig was. Van daar ontstond eene onafgebrokene reeks van misverstanden en wederwaardigheden, die eindelijk zelfs, en wel door den inval der Franschen, met het verlies van 's lands onafhankelijkheid eindigde. Twee groote rampen schenen toen het land voor altijd te bederven: de soort van staatsbankroet, te weeg gebragt door de vernietiging der oude Hollandsche Schuld, die geheel in handen der binnenlandsche renteniers was, waardoor vele huisgezinnen des lands verarmden en met eenen enkelen slag groote, hoezeer dan ook slechts denkbeeldige, kapitalen verloren gingen,--maar vooral het weg nemen zijner koloniën door Engeland, hetwelk zich te regt verheugen kan, dat Holland zijnen vijand zelfs in de handen viel. Het verlies der onafhankelijkheid scheen elke genezing onmogelijk te maken; het Hollandsche nationale belang werd geheel in dat van Frankrijk opgelost, alle handel, de levensäder des lands, was vernietigd; het land geraakte in verval, zelfs aan de beschermende dijken ontbrak de noodige voorzorg; ware het land nog twintig jaren eene Fransche provincie gebleven, dan zeker zou de zee de haar door twee duizend-jarigen arbeid en kunst ontwoekerde prooi weder verslonden hebben. Nog eens bleek, tijdens de vereeniging met Belgie, dat Holland, wegens den aard zijns lands, gelijk het in den strijd om onafhankelijkheid groot was geworden, ook slechts in afgezonderde, zelfstandige beweging zich handhaven konde. In beide gesteldheden strekt het Nederland tot heil en tot eer, dat de vaderlandsliefde de meeste kapitalisten in het land deed blijven, en hunne verknochtheid aan het vaderland bleek grooter te zijn dan alle winstzucht, die hen veeleer naar Frankrijk en Belgie zoude gelokt hebben.

Na afschudding van het Fransche juk keerden de oude kapitalen in den nationalen dagelijkschen wandel terug, en een nieuw handelsleven werd geboren; millioenen guldens werden onmiddellijk tot herstel van 's lands veronachtzaamden waterstaat aangewend. Maar tegenover alle nederlandsche bemoeijingen deed zich een nieuwe begoocheling op. Engeland, ongaarne de geroofde koloniën aan Holland willende terug geven, zocht hetzelve door Belgie schadeloos te stellen; eene eigenbatige en tevens arglistige staatkunde, wijl het daaraan de bedeeling paarde, den geheelen vroegeren Hollandschen Handel aan zich te trekken, en dien nimmer in Holland weder te laten ontstaan. Even als vroeger Holland in het Fransche keizerrijk was ingelijfd geworden, zou hetzelve thans in Belgie en in deszelfs industrie worden versmolten; Holland moest te gelijk met zijne koloniën ook alle hoop op het eenmaal weder opbloeijen des handels verliezen. De Engelsche staatkunde had meesterlijk gerekend: in dezelfde mate als Belgie opbloeide ging Holland ten achteren. Daaruit ontstond echter voor Engeland een nieuw gevaar. De toenemende Belgische kunstvlijt dreigde Engeland niet slechts van Holland en deszelfs terugbekomene kolonien, maar ook van andere groote markten uit te sluiten. Ware der Nederlanders zamenkoppeling bestendig geweest, dan zouden mettertijd alle Hollandsche kapitalen in Belgie belegd en dit land Engelands gevaarlijkste mededinger zijn geworden. Daarom bleef ook Engeland zich zelven gelijk, toen het zich voor de scheiding van twee landen verklaarde, tot welker vereeniging hetzelve, 15 jaren vroeger, al deszelfs invloed had aangewend. -- Had nu Holland, nu het, hoezeer in deszelfs eigen belang, van Belgie gescheiden was, geene billijke redenen om eene andere schadeloosstelling te verlangen voor deszelfs oude kolonien, waarvan Engeland de vruchten trekt? Engeland, Belgie, Frankrijk hebben gewonnen, terwijl alleen Holland verloren heeft. Dit verbittert teregt de Hollanders; de, niet door eigen schuld, maar door ongunstige tijdsomstandigheden en door de staatkunde over het vaderland gebragte onheilen worden te grievender door hen gevoeld, vermits zelfs hunne vaderlandsliefde 's lands gesteltenis nog slechts moeijelijker maakt, zonder voor de toekomst hoop op eenige betere ontknooping hunner aangelegenheden te geven. Want Holland kan niet, om zijne oude regten te herstellen, aan half Europa den oorlog verklaren. De schuldenlast groeit met elk jaar; als een opzwellende bloedzuiger slurpt zij 's lands levenssappen op, en deszelfs vijanden zien met eene spottende vreugde dit schouwspel aan. Zoo heeft Belgie's inlijving niet slechts Nederland, wegens het verlies van deszelfs kolonien niet schadeloos gesteld, maar ook heeft zij gedurende 16 jaren deszelfs handel gestremd, en aan hetzelve eenen overgrooten schuldenlast opgeladen. Dat desongeacht Nederland in dit oogenblik eene werkzaamheid en eenen welstand ontwikkelt, aan welke men sedert reeds eene eeuw was ontwend, getuigt van de innerlijke kracht van het nieuw opgewekte nationaal gevoel. Kanalen, dokken, entrepots en ijzerbanen worden aangelegd; de scheeps-timmerwerven zijn in volle bedrijvigheid, dagelijks loopen koopvaardijschepen van stapel; het getal der O. I. vaarders neemt jaarlijks toe, en de reizen waartoe voorheen 9 à 12 maanden noodig waren, worden thans in 6 à 7 maanden volbragt, de Nederlandsche Handelmaatschappij verkrijgt met elken dag meer uitbreiding; reeds is Engeland van de Hollandsche Koloniaal-markten zoo goed als uitgesloten; de gewapende magt, welker organisatie de werkzame admiraal, prins Frederik, op eene meesterlijke wijze heeft tot stand gebragt, was sedert geruimen tijd in geene zoo goede gesteltenis als thans; dezelve wordt door verdienstelijke generaals aangevoerd; verstandige officieren maken er den stat van uit; de defensiewerken des lands zijn in uitmuntend goeden staat; de 174 oorlogschepen tellende zeemagt wordt door alle kenners bewonderd. Dit zijn verblijdende uitkomsten, die leeren, dat, waar eene zorgvuldige en verstandige regering en de openbare volksgeest vrij en levendig werken, geene van buiten aankomende tegenspoeden eene natie onderdrukken kunnen. Het is vooruit te zien dat Nederland door gestadige werkzaamheid de krisis gelukkig doorstaan, en deszelfs vroegere handelsgrootheid hernemen zal. Deszelfs meer innige verbinding met Duitschland zoude aan hetzelve groote voordeelen aanbrengen, en tamelijk deszelfs verliezen herstellen.

— Men schrijft ons uit Berlijn dd. 18 December:

Wij zijn in staat u den merkwaardigen brief mede te deelen, welken wijlen de bisschop van Trier, Joseph von Hommer, op zijn sterfbed aan den Paus schreef. Het volgende is eene woordelijke vertaling van het latijnsch oorspronkelijk:

»Op uitnoodiging van onzen magtigen Koning verzochten de drie bisschoppen van Munster, Paderborn en Trier, met hunnen Metropolitaan, uwen voorganger Leo XII, glorieuser gedachtenis dat hij op het stuk der gemengde huwelijken eene zachtere en meer duidelijke uitspraak mogt doen. Paus Leo XII werdt door den dood verhinderd een antwoord te geven. Daartegen gaf Pius VIII, glorieuser gedachtenis, door eene Breve van 25 Maart 1830, eene beslissing; maar deze Breve werd niet afgekondigd wijl hij (de Koning) zag, dat zijn zin en wensch niet voldaan waren (*sensibus et placitis*

suis non satisfieri). Na verloop van drie jaren ontbood eindelijk de magtigste Koning zijnen residerenden minister Bunsen uit Rome en te gelijk den aartsbisschop van Keulen, opdat de zaak betreffende de gemengde huwelijken overeenkomstig zijn welbehagen mogt worden beëindigd. Deze drie, de Koning zelf, de aartsbisschop van Keulen (graaf von Spiegel) en de residerende minister Bunsen besloten de zaak, zonder dat daartoe andere ministers of bisschoppen te rade genomen werden, derwijze, dat aan de apostolische Breve eene zachtere uitlegging dan regt was, (*quam fieri fas erat*) gegeven werd. Inzonderheid hechten zij te zeer (*nimis inhaeserunt verbis*) aan de woorden der gezegde Breve: »dat zij »zich, of hunne nakomelingen ligtzinnig »aan het gevaar der perversie» (afvalligmaking van de Katholijke religie) en: — — — »zoodanige huwelijken sluite, »in welke hij weet, dat der kinderen »opvoeding enz.,» en legden dezelve te letterlijk en te streng uit. Na dat de overeenkomst gesloten, vaardigde de koning den aartsbisschop (graaf von Spiegel) met diens secretaris, Dr. München, kanunnik van het Keulsche kapittel af, ten einde de overige bisschoppen. van Munster, van Paderborn en mij, over te halen om tot die overeenkomst toe te treden. Ik, mijnerzijds, werd destijds door het streven naar vrede en door overreding genoopt te gelooven, dat, in dezer voege grootere kwaden van de katholijke kerk konden afgewend worden, en vermits metterdaad de Breve van Paus Pius VIII. glorieuser gedachtenis, ofschoon zij niets bevat, wat met de, van den apostolischen Stoel, door Benedictus XIV, 29 Junij 1748 aan de Poolsche bisschoppen, en door Pius VII, 23 April 1817 en 31 October 1819, aan mij, als apostolisch Vicarius van het Triersche kerspel op den regter Rijn-oever uitgevaardigde voorschriften kunne strijdig zijn, — echter eene zachtere houding heeft (*mitioris tenoris est*), zoo liet ik mij bewegen, het voorbeeld der bisschoppen van Munster en Paderborn te volgen, en in de overeenkomst door mijne onderteekening toe te stemmen, en, naar het voorbeeld der genoemde bisschoppen, aan mijn Vicariaat de bijliggende instructie over te geven, om bij de beslissing van wegens gemengde huwelijken ontstaande kwestien, als voorschrift te dienen. Thans, echter, nu ik, door eene zeer smartelijke ziekte aangegrepen, aan de grenspaal mijns levens sta, en door de goddelijke genade verlicht, ingezien heb, dat in de gezegde handelingen voor de Katholijke kerk de gewigtigste kwaden ontstaan zullen, en dat door dezelven de kanonnieke wetten en beginselen der katholijke kerk zijn gekrenkt geworden, zoo herroep ik diensvolgens, door berouw gedreven, vrijwillig en uit eigene beweging alles, waarin ik in deze hoogstgewigtige zaak gedwaald heb, en bid u, Heiligste Vader demoedigst, dat het u behagen moge, na mijn verscheiden, voor het heil mijner kudde te zorgen, en een antwoord aan N. N. te doen toekomen, ten slotte kus ik demoedigst de voeten van uwe Heiligheid en smeek van u uwen apostolischen zegen af.

TRIER, 10 October 1836.

(Get.) *Des Heiligsten Vaders gehoorzaamste Zoon*,

† JOSEPH, *Bischop von Trier.*"

— Volgens berigten uit Konstantinopel van 14 November verkeeren de zaken in Perzie in een verwarden en bedenkelijken toestand. De krijgs-ondernemingen van den Schah tegen een oproerig gedeelte zijner onderdanen vallen ongunstig uit, en deze tegenspoed, gepaard met de drukkende belastingen, en den stilstand van den handel, die het gevolg van den oorlog zijn, wekt de ontevredenheid bij zijne overige onderdanen op. Intusschen beweert men, dat de Schah den krijg wil voortzetten, en in dit voornemen versterkt is door de zeer vriendschappelijke wijze, waarop zijn zoon laatstelijk te Tiflis door den Keizer van Rusland behandeld is. — Omtrent den staat van zaken in Egypte en in Syrie worden in de bedoelde berigten geene nadere bijzonderheden opgegeven.

Frankrijk.

PARIJS, 2 December.

In den *Messager* leest men het volgende: Onderscheiden nieuwsbladen spreken van een gisteren aan de drukkerij van ons blad overgekomen ongeluk. Dit voorval heeft niet de verschrikkelijke gevolgen gehad, welke men had kunnen onderstellen.

De drukkerij van den *Messager* bevindt zich in een ruim lokaal op de eerste verdieping boven het koetshuis van eene der diligence-ondernemingen. Gisteren avond omstreeks zes ure, op het oogenblik dat het blad was afgezet, bezweek eensklaps de zoldering aan eenen der kanten. Twee diligences die in het koetshuis gelukkiglijk in de beide hoeken stonden, schraagden den vloer, die daar ter plaatse niet meer dan twee of drie voeten wegzonk. Maar het midden gedeelte van den vloer, dat geen steun vond stortte geheel en al naar beneden. De op die hoogte werkzaam zijnde zetters kwamen op de steenen van het koetshuis te land; vier hunner slechts hebben zich zoodanig gekwetst, dat zij heden hunnen arbeid niet konden hervatten; het verblijdt ons intusschen daarbij te voegen, dat hunne toestand geene ongerustheid baart.

Het ongeluk had veel ernstiger gevolgen kunnen hebben, want de met letters gevulde kasten, de zware corrigeersteen, op welken het bladt wordt ineen gezet, de kagchel die het lokaal verwarmt, en al wat verder tot de benoodigdheden eener drukkerij behoort, vielen met de zetters te midden van de krakende zoldering naar beneden.

Een der geëmploijeerden, die juist bezig was den zetters de volgörde der advertentien op te geven en die met hen is gevallen is met eene ligte kneuzing vrijgekomen, maar zijne kleederen zijn aan flarden gescheurd.

Advertentiën.

Scheepstijdingen.

Binnengekomen.

Den 9den dezer, de Nd. Am. Brik *Hibernia*, Kapt. C. SAUNDERS, van *Wilmington* hebbende 37 dagen reis.

Den 10den, de Nederlandsche Sloep *Dolphijn*, Kapt. G. ELLART, van *Nickerie*, hebbende 4 dagen reis; Passagier: de Heer H. MACLEOD.

Den 12den, het Schip *Catharina Jacoba*, Kapt. J. J. BROUWER, van *Amsterdam*, hebbende 37 dagen reis.

Uitgeklaard.

Den 10den dezer, het Schip *Voorwaarts*, Kapt. G. DON, naar *Rotterdam*; lading: 163 vaten Suiker, 10 balen schoone Katoen en 50 vaten Rum.

Idem, het Schip *Anthonia*, Kapt. E. SPEELMAN; lading: 241 vaten Suiker, 6 balen schoone- en 9 dito vuile Katoen.

Den 12den, het Schip *Susanna Maria*, Kapt. C. SPIEGELBERG; lading: 375 vaten Suiker en 41 balen schoone Katoen.

Den 13den het Schip *de Jonge Willem*, Kapt. G. VAN MEDEVOORT; lading: 392 vaten Suiker, 50 balen schoone Katoen, 396 ℔ oud Koper en 600 ℔ oud Lood; — Allen naar *Amsterdam*.

Te Paramaribo, ter Boekdrukkerij van B O O N & Co.